

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

Til Justitsministeriet

Høring over udkast til forslag til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

Modtaget ved høringsbrev af 23. December 2024 - med svarfrist 20. Januar 2025

Svar fremsendt pr. mail til fmn@fmn.dk med kopi til jbh@fmn.dk.

Sagsnr. 2024/009897.

RPFs overordnede opgave er at virke for borgernes retssikkerhed samt sociale og demokratiske rettigheder med særlig vægt på at bedre svagere stilledes retlige situation. Vor aktive deltagelse i høringsprocessen på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område, hvor der jo generelt set forekommer ganske få høringer, har hidtil fokuseret på spørgsmål om afgivelse af dansk suverænitet i henhold til grundlovens § 20.

Nærværende høring udspringer af en aftale mellem Danmark og USA om stationering af amerikanske tropper og militært udstyr i baser på dansk territorium, som RPF ikke været foranlediget til at forholde sig til, herunder om, hvorvidt sådan stationering var tilrådelig ud fra vurderinger af, om arrangementet måtte antages at gavne international fred og undgåelse af væbnede og andre konflikter. Alt i alt er det vores klare opfattelse, at der her er tale om en sådan overdragelse af dansk suverænitet, herunder straffemyndighed, at RPF ønsker at forholde sig til spørgsmålet. I modsætning til tidligere tilfælde i den gældende grundlovs funktionstid er der jo i øvrigt her tale om suverænitetsafgivelse til et andet land og ikke til en mellemstatslig organisation som omhandlet i § 20.

I den udsendte tekst står der på side 44 ff.:

Forsvarssamarbejdsaftalens artikel 12 om strafferetlig jurisdiktion fastsætter bl.a., at Danmark frafalder fortrinsretten til at udøve strafferetlig jurisdiktion over medlemmer af de amerikanske styrker for ikke tjenstlige lovovertrædelser på dansk territorium i overensstemmelse med NATO SOFA artikel VII, stk. 3, litra c. De danske myndigheder kan dog i konkrete tilfælde af særlig vigtighed for Danmark vælge at tilbagekalde frafaldelsen ved afgivelse af en skriftlig erklæring over for de kompetente amerikanske militære myndigheder. De amerikanske militære myndigheder skal hurtigst praktisk muligt underrette de danske myndigheder om enhver sag, der er omfattet af artikel 12, stk. 1, bortset fra ved mindre lovovertrædelser.

.....

En attestering fra de relevante amerikanske militære myndigheder på dansk territorium om, at en handling eller undladelse foretaget af et medlem af de amerikanske styrker er begået under udøvelsen af tjenstlige pligter i henhold til NATO SOFA artikel VII, stk. 3, litra a, nr. ii, udgør et endeligt bevis herfor.

Ordningen, der her foreslås indført, går altså ud på, at kompetencen til at placere evt. ansvar, herunder også strafferetligt, hos udsendt amerikansk militært personel mv. for handlinger, såvel tjenstlige som ikke-tjenstlige, udført eller undladt i Danmark i princippet ikke tilkommer danske myndigheder, men amerikanske.

Vi vurderer, at den forudsete ordning alt i alt vil skabe utryghed, usikkerhed og forvirring hos borgerne, herunder i forhold til dansk myndighedsudøvelse og til, hvad der er gældende ret og praksis her i landet.

Fornemmelsen af utryghed befæstes af bestemmelsen i forslaget § 13 om, at databeskyttelsesloven ikke gælder for aktiviteter omfattet af forsvarssamarbejdsaftalen, og af bestemmelsen i § 14 om, at amerikanske leverandører og danske leverandører i overensstemmelse med forsvarssamarbejdsaftalen til brug for de amerikanske styrker kan indføre, besidde, bære, transportere og udføre genstande omfattet af lov om våben og eksplosivstoffer m.v. og genstande omfattet af lov om knive og blankvåben m.v. uden en særlig tilladelse.

Alt i alt efterlades befolkningen i uvished og manglende forudsigelighed i et omfang, der ikke hører hjemme i en demokratisk retsstat. Det har i øvrigt næppe undgået nogens opmærksomhed, hvorledes den allerseneste tids udmeldinger fra USA's kommende præsident har skabt røre om forholdet til Danmark. Hvorledes det på længere sigt, herunder også udover den kommende 4-års præsidentperiode, præcist vil udvikle sig, forekommer noget uvist. Men det er svært helt at se bort fra den labilitet, det giver ved vurderingen af det emne, som her er i høring.

Bjørn Elmquist
medlem af RPF's høringspanel